

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie ze skargi D. L.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
III AUa 898/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 17 kwietnia 2024 r.,

oddala skargę.

Oktawian Nawrot Grzegorz Żmij Tomasz Przesławski

UZASADNIENIE

Skargą z 9 lutego 2024 r. (data prezentaty biura podawczego)
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki D.
L. (dalej także: powódka, skarżąca), wniosła o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie
prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, tj. o stwierdzenie,
że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie
pod sygn. akt I AUa 898/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. zlecenie podjęcia czynności w wyznaczonym terminie;

3. przyznanie na rzecz skarżącej od Skarbu Państwa sumy pieniężnej w wysokości 20.000 zł (dwudziestu tysięcy złotych);
4. zasądzenie na rzecz skarżącej od Skarbu Państwa kosztów postępowania według norm prawem przepisanych;
5. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z wydruku zrzutu ekranu ze strony Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych apelacji krakowskiej - link: [...] na fakt przewlekłości postępowania.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że w czerwcu 2023 roku pełnomocnik skarżącej - adwokat S. B. złożyła apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11.05.2023 roku, sygn. akt V U 935/22. Niezwłocznie po złożeniu apelacji sprawa została przekazana do Sądu Apelacyjnego w Krakowie celem jej rozpoznania. Zgodnie z informacjami widniejącymi na Portalu Informacyjnym Sądów Powszechnych apelacji krakowskiej sprawa ta wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie już 05.07.2023 roku. Następnego dnia sprawa została opublikowana w portalu. Wtedy też nadano jej sygnaturę - III AUa 898/23. W skardze podkreślono, że od wpływu akt do Sądu Apelacyjnego minęło 7 miesięcy i od tego czasu w sprawie nic się nie dzieje, a do sprawy nie został nawet przydzielony sędzia referent. Dodano, że taki stan rzeczy jest dla skarżącej wyjątkowo krzywdzący, ponieważ spełniła przesłanki do otrzymania emerytury – nabyła prawo emerytalne, a ze względu na niniejszą sprawę Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie może wydać decyzji emerytalnej w jej sprawie, a wypłata należnych jej świadczeń została wstrzymana do czasu rozpoznania niniejszej sprawy.

Pismem z dnia 4 kwietnia 2024 r. adw. S. B. przystąpiła do sprawy w charakterze pełnomocnika skarżącej popierając skargę w całości i wnosząc o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie w odpowiedzi na skargę, wniósł o jej oddalenie, a w przypadku jej uznania o przyjęcie niskiej kwoty odszkodowania. W uzasadnieniu odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie wskazał, że pomiędzy datą zakończenia postępowania międzyinstancyjnego, tj. 30 sierpnia 2023 r., a datą wpływu skargi –

9 lutego 2024 r. upłynęło zaledwie 5 miesięcy. Podkreślił, że sprawa III AUa 898/23 po jej wpłynięciu do Sądu Apelacyjnego została wylosowana do tzw. referatu oczekującego. Tworzenie takich referatów dopuszczalne było w oparciu o System Losowego Przydziału Spraw (SLPS) i przepis § 62 ust 4 Regulamin urzędowania sądów powszechnych z dnia 18 czerwca 2019 r. (t.j. Dz.U.2022.2514) przewidujący, że przydział spraw apelacyjnych może nastąpić przed obsadzeniem wolnego miejsca służbowego. Referaty oczekujące tworzone były stopniowo w związku z wszczętymi i zaawansowanymi już procedurami konkursowymi, zmierzającymi do powołania kolejnych sędziów na wakujące stanowiska w Wydziale III Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Sąd Apelacyjny nie ma jednak wpływu na to, iż prowadzone poza nim procedury obsadzania zwolnionych stanowisk sędziowskich przedłużają się w niektórych przypadkach nawet do kilku lat, co automatycznie odsuwa w czasie termin objęcia referatów oczekujących i termin rozpoznania niniejszej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługuje na oddalenie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1725, dalej: ustawa o skardze na przewlekłość) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu

wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a zatem wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Z analizy akt sprawy wynika, że apelacja od wyroku Sądu Okręgowego wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 5 lipca 2023 r. Tego samego dnia sprawę zarejestrowano pod sygn. III AUa 898/23 i wylosowano przez System Losowego Przydziału Spraw Sędziego Sprawozdawcę - referat oczekujący nr 5.

Na zarządzenie z dnia 24 lipca 2023 r. odpis apelacji w dniu 28 lipca 2023 r. doręczono organowi rentowemu. Po przeprowadzeniu postępowania międzyinstancyjnego akta zostały przekazane na kalendarz akt oczekujących na wyznaczenie terminu rozprawy zgodnie z kolejnością wpływu.

Dla oceny czy w danej sprawie doszło do przewlekłości postępowania znaczenie ma nie tylko sam sztywny upływ czasu, ale wymagają również rozważenia wszystkie okoliczności wpływające na przebieg danego postępowania – w tym również podejmowane w jego trakcie przez sąd czynności oraz postępowanie skarżącego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że przewlekłość postępowania może nastąpić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny w Krakowie podejmował stosowne czynności, które zmierzały do rozpoznania sprawy (wydanie zarządzenia z 24 lipca 2023 r.). Żadnego z powyższych działań Sądu Apelacyjnego w Krakowie nie można uznać za przejaw wadliwej czynności, której rezultatem jest zwłoka w rozpoznaniu sprawy.

Pomiędzy wpływem akt wraz z apelacją do Sądu Apelacyjnego (5 lipca 2023 r.) a wpływem skargi na przewlekłość postępowania do Sądu Apelacyjnego (9 lutego 2024 r.) nie upłynął termin 12 miesięcy.

Skarżąca nie wykazała też żadnych szczególnych okoliczności przemawiających za stwierdzeniem przewlekłości, ani za przyznaniem jej żądanej sumy pieniężnej.

Dlatego też upływ czasu w sprawie trudno uznać za bezczynność Sądu Apelacyjnego w Krakowie naruszającą prawo skarżącej do uzyskania rozstrzygnięcia bez nieuzasadnionej zwłoki. Całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Na marginesie jedynie podkreślić należy, przechodząc do oceny argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania, mającej wskazywać na bezzasadność skargi, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednak to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120).

Z tego względu, Sąd Najwyższy nie mógłby uwzględnić tego rodzaju okoliczności, powołanych przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie, jako usprawiedliwiających w sposób generalny potencjalną przewlekłość postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Oktawian Nawrot Grzegorz Żmij Tomasz Przesławski

[SOP]

[ms]